

ARMUT YETİŞTİRİCİLİĞİ

Ağaç Yapısı: Armut ağacı genellikle dikine büyür taç yapısı bir çok çeşitte piramit şeklindedir.

Örneğin Akça ve Mustafa Bey yarı dik, Ankara dik Williams yayvan büyüme göstermektedir. Armut ağaçlarında çiçek tomurcukları tüysüz ve karışık yapıda olup içlerinde hem çiçek hem de yaprak taslakları bulunmaktadır, Williams gibi bazı armut çeşitlerinde yıllık sürgünlerde yan tomurcuk olarak çiçek tomurcuğu oluştururlar. Armut ağacı genellikle;yüksek meyve tutumu ve verimlilik sağlamak için karşılıklı tozlanmaya ihtiyaç duyar. Tesis edilen armut bahçelerinde asıl çeşidin yanında mutlaka dölleyici bir baba çeşitte dikilmelidir.

BABA ÇEŞİTTE ARANAN ÖZELLİKLER

1- Her yıl çiçek oluşturmali

2- Çiçeklerindeki canlılık oranı

yüksek olmalı

3- Asıl çeşit ve baba çeşidin

çiçek açma zamanları birbiriyle çakışmalıdır.

4- Yeni kurulan bahçelerde

çeşitlerin verime yatma yılları uymalıdır.

5- Bahçeler kurulurken tozlayıcılar iyi bir şekilde yerleştirilmelidir, baba çeşidin asıl çeşitten 15 m mesafeden uzak olmaması ayrıca önemlidir.

İKLİM VE TOPRAK İSTEKLERİ: Armutlar genel olarak - 30 oC ye kadar dayanırsa da don olayının uzun sürmesi ve ağaçların nemli topraklar üzerinde bulunması zararlanmayı arttırır ve sürgün uçlarının donmasına neden olur. Armut çiçeklerinin ilkbahar geç donlarından etkilenme ihtimali fazladır.Bu nedenle de bahçeler soğuk havanın çöktüğü çukuryerlere kurulmamalıdır. Armut çeşitlerinin dinlenme döneminde kış soğuklaması olarak (+ 7.2) nin altında 1200 – 1500 saate geçirmesi gerekir.

Toprak isteği: Armut, çok farklı toprak koşullarına uyum sağlayabilen bir meyve türüdür. Ilıman iklim meyve türleri arasında ağır ve havalanması zayıf topraklara en toleranslı olanı armutlar dır. 45 - 63 cm toprak profili olan ve altta geçirgen bir tabaka bulunması armudun minimum toprak isteğidir. Armut bahçesi kurarken en sakınılması gereken topraklar yüzlek kireçli olanlar veya alt toprak tabakasına doğru yüksek oranda kireçli su bulunduran topraklardır ki bu yerlerde ayva anacı üzerine aşılı armutlar demir noksanlığından büyük zarar görürler. Armut ağacı topraktaki organik madde miktarının yüksek olmasını ister bu organik madde miktarı bakımından zayıf olan topraklar iyi yanmış çiftlik gübresi ile takviye edilmelidir.

KLONAL ANAÇLAR: Armutun en önemli klon anacı ayvadır. Ayvanın Quince A, B, C klonları dünyaca tanınan armut anaçlarıdır, bunlardan da en çok kullanılan anaç Quince A dır.Ayva anacının kullanılmasında karşılaşılan en önemli sorun uyumsuzluktur. Willi ams ,Barlette,Bosc vb. çeşit ler ayva ile uyumsuzluk göstermekte, uyumsuzluğun olduğu bu gibi çeşitlerde soruna ara anaç olarak Beurre Hardy veya Old Home anaçları kullanılarak çözülmektedir.

Quince A nın özellikleri

1- Üzerine aşılı çeşitleri erken mahsule yatırması ve birim sahaya düşen ağaç sayısının fazla olması nedeniyle birim sahadan alınan verim yükselmektedir. 3 X 1.5 m dikim sıklığı ile bahçe tesis edilebilebilir.

2- Gelişmeleri daha yeknesaktır.

3- Budama, zirai mücadele ve hasadı kolaydır.

4- Bu anaca aşılı armut çeşitlerinde meyve kalitesi çok yüksektir.

5- Başta Williams olmak üzere bazı armut çeşitleri ile tam uyumsuzluğundan ara anaç kullanma zorunluluğu bulunmaktadır. Beurre Hardy çeşidi bu klonal anacın Williams ile uyumsuzluğun giderilmesinde ara anaç olarak kullanılmaktadır.

6- % 3 ün üzerinde kireç ihtiva eden topraklarda kloroza hassastır.

BAHÇE TESİSİ: Armut bahçesi kurulurken aşılı fidan kullanılması ve bölgemiz gibi iklimi ılıman olan yerlerde fidanların dikimi sonbaharda yapılması dahaiyidir. Genellikle kurak koşullarda ve kuvvetli anaçlar kullanıldığında fidan diki minde aralık ve mesafeler daha fazla tutulmalıdır. Nemli bölgelerde ayva anacı kullanıldığında 3- 4 m, orta boydaki ağaçlar için 4- 6 m ve armut çöğürü üzerine aşılı armutlar için 6-8 m dikim aralığı yeterli olmaktadır.

BUDAMA

- 1- Kullanılan fidanın iyi dallanmış olması istenir.
- 2- Ateş yanıklığının bulunduğu yağışlı yerlerde şiddetli budamalardan kaçınılmalıdır. Çünkü bu taze sürgün oluşumunu uyarır ve hastalığın kontrolü zorlaşır.
- 3- Normal koşullarda 3-4 ana dal yeterliyken Ateş yanıklığının yaygın olduğu yerlerde çatıyı oluşturan ana dal sayısı 6 ya çıkarılmalıdır.
- 4- Bir çok armut çeşidi dikine büyüme eğilimindedir, fazla dallanmazlar. Yan dal oluşumunu uyarmak için tepe vurma en az düzeyde yapılmalıdır.

TERBİYE SİSTEMİ: Armutlarda çok görülen ateş yanıklığı hastalığından dolayı, meydana gelecek dallardaki ölme ihtimali hesaplanarak 4-6 ana çatı dalının gelişmesi sağlanır. Modifiye Lider sistemi terbiye şekli armutların gelişme yapısına uygundur. Bunun için armutlardaki satın alınan fidan 90-120 cm yerine 120-140 cm olursa daha iyi olur. Mahsule yatan ağaçlara hafif bir budama yapılmalı ve yaygın bir gelişmenin temini için dal ve dalcık çıkarması yapılmalıdır.

MAHSUL YÖNÜNDEN ARMUTLAR

- 1- Kısa meyve dalcıklı çeşitler bu çeşitlerden Beurre Hardy, B. Bosc, Beurre Clairgeau, Lawson ve Flemish Beauty de yeni gelişme daima yeni kesim yerlerinde olur.
- 2- Kuvvetli meyve dalcığı ve sürgün meydana getiren grupta Williams (Barlett), Easter Beurre, Winter Nelis ve Patrick Barry çeşitleri vardır. Birinci gruba giren çeşitlere, bol miktarda meyve gözü teşekkül etmeleri için orta derecede bir budama yapılması gereklidir. Bunlarda keza, kısaltma ile dal ve meyve dalcıklarında seyreltme tavsiye edilir. İkinci gruba giren çeşitlere ise çok hafif bir budama yapmak gerekmektedir. Gerek kışın, gerekse büyüme döneminde ağaçlar kontrol edilmelidir. Bunun için ağacın tepe gelişmelerine bakmak yeterli olur. Hastalık bulaşmış sürgünlerde yapraklar kış mevsimi boyunca kaldıkları için kolayca tanınırlar. Hastalık görülür görülmez hastalıklı kısmın hemen kesilip atılması ileride çok dal çıkarılmasını önlediği gibi hastalığı da frenler. Bu işlemler yapılırken özellikle budama aletlerinin dezenfeksiyonuna çok dikkat etmelidir.

GÜBRELEME: Armutlarda azot gübreleme sindeki en önemli husus ateş yanıklığıdır. Çünkü aşırı sürgün büyümesi bu hastalığın etkinliğini artırır.

SEYRELTME: Barlette, Beurre Hardy gibi çeşitler, bazen her hüzmeye 3-5 meyve olacak şekilde meyve bağlar ki bunların sayısını 1 -2 ye düşürmek gerekir. Armutlarda elle seyreltme, çiçeklenmeden 50 yada 70 gün sonraya kadar yapılabilir. Çünkü armutlarda meyvenin gelişim sürecinde hücre bölünmesi safhası 7-9 hafta kadar devam etmekte ve bundan sonra meyve ağırlığında hızlı bir artış başlamakta ve devam etmektedir bundan dolayı da armutların seyreltilebilmesi için oldukça fazla zaman aralığı bulunmaktadır. Williams armudunda derimden önce 1-2 haftalık zaman içinde büyük bir ağırlık artışı kaydedilmektedir. Derimin iki defada yapılması bile birinci derimden arta kalan küçük meyvelerin irileşmesini sağlayabilmektedir.